

31. august 2013

Stemmen i boks

Det ble nødvendig med forhåndsstemming i år, og valget var ikke så vanskelig.

Lesere av Tjodareik vil kanskje ha oppdaget at jeg ikke har noen tydelig partipolitisk profil. Ved stortingsvalg blir det derfor spørsmål om hvilke saker eller spesielle hensyn som bør få avgjørende vekt.

Ved forrige stortingsvalg stemte jeg på Arbeiderpartiet fordi partiet fremsto som det sikreste vern mot salg (i praksis til utlandet) av statskraftverkene og andre offentlig eide kraftverk. Jeg mente, og mener fortsatt, at denne saken er [den viktigste](#) på den politiske dagsorden. Men ved dette valget er kraftverkene ikke så sentrale som de var forrige gang ettersom også Høyre nå tar avstand fra [slik privatisering](#). Takk og pris!

Den viktigste enkeltsaken ved dette valget er etter mitt syn forsvarsplanleggingen, og da gikk min stemme til Høyre.

Arbeiderpartiet hevder høyløst at de har gjort alt som kreves i de siste åtte årene: Levert forsvarsbudsjetter som lovet, og bestyrt en gjennomgripende modernisering av Forsvaret slik at det i dag fremstår med kapasiteter som kvalitativt er på høyde med de beste. Som bevis fremholdes anerkjennelse for innsatsen i internasjonale operasjoner. - Dette er i hovedsak riktig og viktig, men det skygger unna den [avgjørende problemstillingen](#): Det er i dag så stor ubalanse mellom Forsvarets oppgaver, struktur og budsjetter at kapasiteten for forsvar av landet ut over de oppgavene som ivaretas i fredstid er helt minimal. Ubalansen medfører at Forsvaret har langt mindre kapasitet for innsats enn det ville ha hatt innenfor det samme budsjettet med et bedre samsvar mellom oppgaver, investeringer og driftsorganisasjon. Det illustrerende eksemplet gjelder fregattene. Vi har anskaffet fem fartøyer for omkring 20 mrd kr, men har ikke mer enn ett eller to av dem tilgjengelige for oppdrag på grunn av for svak bemanning og utilstrekkelig teknisk støtte. Fregattene er ett eksempel, men lignende forhold er gjennomgående for alle forsvarsgrenene. Denne problemstillingen avvises fullstendig av Arbeiderpartiet som mener at de gjeldende planene og driftsmønstre sikrer driftsmessig balanse.

Høyres valgprogram speiler en virkelighetsnær forståelse av dagens situasjon. Spesielt to punkter i handlingsprogrammet er viktige:

- *gi Forsvaret tydelige beredskapskrav også nasjonalt. Beredskapskravene skal gjennomgås og følges opp*
- *foreta en kritisk gjennomgang av forsvarsstrukturens reelle kapasitet og utholdenhet*

Dersom disse punktene blir gjennomført, vil problemene bli avdekket. Det vil høyst

sannsynlig føre til politisk smertefulle avveininger: enten reduksjon av ambisjonene for nasjonalt forsvar eller behov for en betydelig økning av bevilgningene. Eller litt av begge. Så får man håpe at den brede politiske enigheten som hittil har rådet i forsvarspolitikken vil overleve konfrontasjonen med virkeligheten. Det er langt fra sikkert, men utfallet kan vanskelig bli mer skadelig enn dagens enighet på virkelighetsfjerne premisser.

Slik fikk Høyre min forhåndsstemme. Nå skal det sies at også Fremskrittspartiet går inn for at "økonomiske rammer og bemanning må dimensjoneres i henhold til oppgaver" . Partiets program for forsvarspolitikken er ikke åpenbart uforenelig med Høyres, men det er preget av ønskemål uten økonomiske begrensninger. Det uttrykker ikke problemforståelse så presist som Høyres program gjør. – For de øvrige partiene synes forsvarspolitikken å være sterkere fokusert på verdispørsmål enn på forsvarsplanlegging og operativ kapasitet.

Så får vi se hvordan sakene står når valget er over og stemmene tellet. 🍷

1. 090908 valgets kval.htm

2. En eventuell deling av Statkraft og utsalg av utenlandsengasjementene er en mindre viktig sak. Det berører ikke eierskapet til den nasjonalformuen som vannkraftverkene er.

3. Dette er mer utførlig behandlet i Nils Holme: Forsvarspolitikken ved et veiskille, Civita (2013)